

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0630229 Fågelsjö

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av områden säkerställs naturvärden inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara värdena i sina utpekade områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument, för formell reglering av t ex skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arter i ett enskilt område finns i kartverktyget Skyddad natur. Gå in på Naturvårdsverkets hemsida och sök på "kartverktyget skyddad natur". När du kommit in i kartverktyget så söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor), Naturtyper (linje) och Naturtyper (punkter).

Det går också att ladda ner naturtypskartan som shapefiler på följande adress: <http://gis-services.metria.se/nvfeed/atom/nnk.xml>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0630229 Fågelsjö

Kommun: Ljusdal

Områdets totala areal: 2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-03-15

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2005-08-12

Markägarförhållanden:

Sveaskog.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1949 - Norna, *Calypso bulbosa*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Huvudsyftet med området är att bevara en livskraftig population av orkidén Norna.

Motivering:

Norna är en sällsynt art som är känd från drygt 350 lokaler i Sverige. Nornan är även sällsynt eller spritt förekommande i flera andra länder inom utbredningsområdet, vilket innefattar delar av norra halvklotets barrskogsområden i bl.a. Finland, Ryssland, USA och Kanada.

Prioriterade åtgärder:

Områdets utreds för att skyddas som naturreservat.

Beskrivning av området

Området är beläget ca 1 km nordväst om Sjöändan i västra änden av Ljusdals kommun.

Skogen är av barrblandtyp med örtrikt fältskikt. Bland kärleväxter förekommer bl.a. ormbär, kattfot, skogsnäva, ögonpyrola, stembär, korallrot, spindelblomster och bergsslok. Lokalen med Norna utgörs av ett nord-sydligt stråk i området. Skogen har påverkats genom bl.a. gallring och gödsling. Norra delen av området har i sen tid påverkats av avverkning.

Vad kan påverka negativt

Vid beskrivandet av sådant som kan skada de utpekade naturvärdena i ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom skydd eller skötselåtgärder.

Att en åtgärd är angiven som hot gör att man ska vara extra uppmärksam. Åtgärden kan vara tillståndspliktig. Hur och var i området åtgärden utförs och vilken hänsyn som tas kan vara avgörande för om åtgärden påverkar området på ett betydande sätt eller inte, d.v.s. är tillståndspliktig eller inte.

För respektive ingående Natura 2000 art listas exempel på åtgärder som skulle kunna innebära en negativ påverkan.

Bevarandeåtgärder

Området utreds för att skyddas som naturreservat.

Områdets skötsel bör helt utgå från vad som gynnar Nornan. Uppföljning av populationsutvecklingen blir vägledande för huruvida det behövs exempelvis mindre röjningar eller glänthuggningar.

Bevarandetillstånd

Området som helhet bedöms ha goda förutsättningar för att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1949 - Norna, Calypso bulbosa

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö:

Norna växer i frisk till fuktig barrskog. Växtplatsen utgörs normalt av sluttningar med rörligt markvatten. Oftast är det halvöppna lokaler på mark med högt pH, på kalk- eller grönstensunderlag. Växtplatsen är ofta halvöppen och rik på multnande vedmaterial. Norna kan klara visst skogsbruk, om inte hydrologi och mark störs för kraftigt.

Önskvärd naturlig stress och störning:

Norna gynnas av en måttlig störning som håller markerna någorlunda solöppna utan att påverka fältskiktet i någon högre grad. För att nya individer ska kunna etablera sig behövs en måttlig störning av markskiktet.

Reproduktion och spridning:

Artens blommor är insektpollinerade, fröna är vindspridda. En uppskattning av spridningsavstånd är 500 meter.

Mer information om Natura 2000 och Natura 2000-naturtyper- och arter finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Bevarandemål

Norna ska ha en permanent förekommande population i området om minst 70 plantor. Blomning och frösättning ska ske regelbundet.

Negativ påverkan

- Norna klarar inte av ett normalt skogsbruk. Oftast leder avverkning till en uttorkning av markens ytskikt, antingen genom avverkningen i sig eller av den dränering som körskador ger upphov till. Arten klarar inte markberedning eller annan alltför omfattande störning av markskiktet.

- Insamling och uppgrävning för inplantering i trädgårdar, eller för att sälja utomlands, kan förekomma på en del lättillgängliga och välkända lokaler.

- Om skogen sluter sig och blir för tät så påverkar det oftast arten negativt.

Bevarandeåtgärder

Norna följs upp inom floraväxteriet.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt. Under de senaste 10-15 åren har norna förekommit i antal kring 50-260 plantor.

Dokumentation

ArtDatabanken. (2017). Artfakta. Calypso bulbosa Norna. Artdatabanken SLU, Uppsala.
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/233> [2017-03-01]

Länsstyrelsen i Gävleborg. (2005). Bevarandeplan Natura 2000: Fågelsjö. Dnr 511-7939-05, 00-001-064

Bilagor

Karta

Fågelsjö

1:2 000

Fågelsjö

Legend

 9010 - Taiga

 Natura 2000-område